

Lourens van den Akker en Eva Meljering. Foto: Rynk Bosma

Voorstelling over angst

De wierheid fan Wylgeragea van Tryater is vrijdag te zien in MFC de Einekoer in Ryptsjerk en op 21 oktober in de Twirre in Wytgaard. Een voorstelling waarin de lotgevallen van een klein dorp centraal staan.

RYPTSJERK

Het eerste wat opvalt is de eigenzinnige vormgeving van het decor dat in de eigen werkplaats van Tryater is gemaakt. En daarmee wijkt deze voorstelling duidelijk af van wat de laatste jaren gebruikelijk was. Alleen de ook door Jos van Kan geregisseerde voorstelling Brekber in het Keramiekmuseum Prinsessehof in Leeuwarden vertoont enige gelijkenis met de opstelling van de bezoekers in De wierheid fan Wylgeragea. Het publiek rondom de 'arena' waar de acteurs hun verhaal vertellen.

Van Kan: „Toen zaten de mensen door de opstelling dicht bij het porselein en kwam het porselein bovendien beter tot zijn recht. Nu zit het publiek dicht bij de acteurs. Noem het decor een kerk, een rechtszaal, een

tribunaal of een arena. Dat laten wij aan de mensen over. Mensen kunnen het associëren met wat voor hen belangrijk of normatief is.” Het stijlvolle, donkerrood gekleurde decor vergt ook de nodige logistieke aanpak: „Wij reizen met deze voorstelling met twee vrachtwagens door Fryslân.” Qua kleur kun je denken aan de kerken van na de Doleantie in 1886. Maar je kunt er ook de ovale vorm van een moderne Romeinse arena in herkennen die van hoog naar laag loopt en waarin de verschillende personages dingen naar de gunsten van het publiek.

Van Kan wil het verhaal in een klein dorp zo genuanceerd mogelijk laten zien. „Angst is een actueel maar vooral ook een menselijk probleem. Een aanvankelijk

gevoel van onveiligheid evolueert langzaam naar een gevoel van angst, naar het moment van zich bedreigd voelen. En, ook belangrijk, die onveiligheid of bedreiging komt nooit uit eigen kring.” Dat alles samengevat in de zin ‘Soks soe ien fan ús nea dwaan’, een al te gemakkelijk en veelvuldig gehanteerde uitspraak van ouders over de handel en wandel van eigen kinderen. Het verhaal is dicht op de huid van het dagelijkse leven geschreven, herkenbaar en toch geen parodie op die werkelijkheid. Het verhaal gaat over een op het oog harmonisch samenlevend dorp dat plotseling wordt opgeschrikt door een serie inbraken. Herkenbare mensen met een erg komische Wiebe Wiersma als voorzitter van de plaatselijke feestcommissie en de politie-

ke partij Lokaal Belang. In handel en wandel ontpopt hij zich als een Friese variant op Jos van Rey.

De in allerijl opgerichte burgerwachten moeten het naderend onheil keren waarbij een exotische Pool natuurlijk hoog op de mogelijke verdachtenlijst staat. Oordelen en vooroordelen vliegen ongenueanceerd over tafel alsof het een forum op internet betreft.

Toch wil de voorstelling geen politiek pamflet zijn. „Het is tegelijkertijd komisch en tragisch. Het wil een voorstelling zijn met compassie en nuance die laat zien hoe verschillend de personages uit de gebeurtenissen komen, sommigen zelfs hoopvol want ze nemen het heft in eigen handen en gaan op zoek naar nieuw geluk.”

Tekst: Rynk Bosma